CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR	**CYNGOR SIR**
DYDDIAD	**8 MAWRTH 2011**
TEITL YR ADRODDIAD	**CYLLIDEB 2011-12**
PWRPAS YR ADRODDIAD	**DELIO GYDA MATERION STATUDOL**
ADRODDIAD GAN	**CYFARWYDDWR CORFFORAETHOL (CYLLID)**
GWEITHREDU	**MABWYSIADU'R PENDERFYNIAD**

1. RHAGARWEINIAD

Mae'r Pwyllgor Gwaith wedi llunio ei gynigion i'r Cyngor mewn perthynas â chyllideb 2011-12 a'r strategaeth tymor canol ac amlinellir y rheini mewn adroddiad ar wahân yn enw'r Pwyllgor Gwaith.

I bwrpas mabwysiadu ei gyllideb am 2011-12 a phennu lefel y Dreth Gyngor am y flwyddyn, bydd raid i'r Cyngor Sir fabwysiadu penderfyniad ffurfiol sy'n delio'n fanwl gyda'r holl faterion cysylltiedig.

Yr adroddiad hwn yw fy nghyngor ffurfiol i'r Cyngor yn ei gyfanrwydd ynghylch y gyllideb. Mae'n delio gyda materion statudol a materion eraill y mae'n rhaid rhoi sylw iddynt i gwblhau'r cyngor ar y gyllideb. Bwriedir y bydd y penderfyniad ar y gyllideb ddrafft yn gweithredu cynigion y Pwyllgor Gwaith ac yn cymryd y cyngor hwn i ystyriaeth.

Mae'r adroddiad hwn yn seiliedig ar gynigion cyllidebol terfynol y Pwyllgor Gwaith ac ar y rhagdybiaeth y bydd y rheini yn cael eu cymeradwyo gan y Cyngor. Os bydd unrhyw newidiadau i'r cynigion hyn, efallai y bydd raid i mi ailystyried yr adroddiad hwn. Fel cymorth i mi gyflawni hyn, dywed Rheolau Gweithdrefn y Gyllideb yng Nghyfansoddiad y Cyngor 4.3.2.2.6 bod rhaid cyflwyno rhybudd tri diwrnod gwaith o unrhyw newid.

2. CADERNID YR AMCANGYFRIFON

Dan adran 25 (1)(a) y Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 mae'n rhaid i mi gyflwyno adroddiad i'r Cyngor ar gadernid yr amgancyfrifon a baratowyd wrth lunio'r gyllideb. Mae'r sefyllfa eleni'n fwy heriol i awdurdodau lleol ac atgoffwyd Prif Swyddogion Cyllid gan Brif Weithredwr CIPFA ym mis Chwefror o'u dyletswyddau yn hyn o beth. Mae'r asesiad hwn yn crynhoi fy adroddiad i'r Pwyllgor Gwaith lle rwy'n cyfeirio at y risgiau isod a all gael effaith ar gadernid yr amcangyfrifon:-

Risg chwyddiant
Risg cyfraddau llog
Risg grantiau
Risgiau incwm
Risg optimistiaeth
Risg bod yn orofalus
Risg Tâl a Graddfeydd.

Casglais mai'r risg optimistiaeth oedd y risg fwyaf. Risg yw hon o fod yn rhy optimistaidd mewn perthynas â chyflawni'r rhaglen arbedion. Mewn perthynas â'r cynigion ar gyfer arbedion, amcangyfrifwyd:-

- Bod oddeutu hanner ohonynt yn seiliedig ar benderfyniadau a wnaed eisoes neu sydd eisoes yn cael eu cyflawni neu lle mae yna record dda sy'n rhoi lefel uchel o hyder y cânt eu cyflawni;
- Mae oddeutu traean yn dibynnu ar benderfyniadau sydd eto i'w gwneud oherwydd bod angen cwblhau ymgynghori neu bod angen gwerthuso opsiynau ond a ddylai, ar yr amod y caiff y rheini eu setlo, fod yn gyraeddadwy.
- Mae'r un rhan o chwech sydd ar ôl yn seiliedig ar dargedau sydd wedi cael eu derbyn yn fewnol ond lle nad oes cynllun cyflawn ar gyfer eu cyflawni.

I liniaru risgiau o'r fath yn rhannol, dylid gorgynllunio arbedion, bod yn barod i ddwyn ymlaen i 2011-12 y cynllun arbedion ar gyfer y blynyddoedd nesaf a chadw'r pwysau i fyny trwy gydol y flwyddyn ariannol i gyflawni mwy o arbedion.

Tynnais sylw hefyd at y risg y bydd angen i'r awdurdod, oherwydd nad yw wedi cwblhau ei adolygiad o gyflogau a graddfeydd a'r ffaith bod ganddo eisoes nifer o hawliadau cyflog cyfartal yn y Tribiwnlys Cyflogaeth, efallai bydd angen i'r Cyngor dalu iawndal i staff oherwydd annhegwch honedig ei drefniadau talu. Disgwylir i'r cynigion diwygiedig y rhoddir sylw iddynt gan y Panel Tâl a Graddfeydd leihau'r costau disgwyliedig ond efallai y bydd risg o fwy o hawliadau er bod y risgiau i'r awdurdod ym mhob senario wedi cael eu hasesu'n ofalus gan y Panel. Mae hon yn risg hirymaros fydd ddim yn mynd i ffwrdd ac mae'n herio cadernid y gyllideb fel yn y gorffennol. I liniaru hyn, erys cyllideb wrth gefn flynyddol o £0.9 miliwn tuag at gost y strwythur tâl newydd a chronfa wrth gefn gronedig a fydd, fe ragamcenir, erbyn Mawrth 2011 yn bron i £3m.

Wrth edrych i'r tymor canol, mae risg i'r awdurdod o amodau economaidd cenedlaethol. Gall chwyddiant sy'n cael effaith ar dâl a phrisiau effeithio ar yr hyn y gellir ei fforddio o fewn y cyfansymiau cyllid arwyddol a gyhoeddwyd gan LlCC. Gall dirywio pellach yn yr economi fygwth y cyfansymiau gwario hynny. Mewn sefyllfa lle nad yw'r bwlch cyllidebol wedi ei bontio ar gyfer 2012-13 a 2013-14, mae rhagolygon o ddirywiad yn golygu bod angen gorgynllunio a gorgyflawni arbedion.

Mae'r gyllideb refeniw yn Nhabl A yn cynnwys swm sydd heb ei ddyrannu sy'n ffigwr net o gyllidebau positif a wrthbwyswyd gan arbedion a ragamcenir sydd heb eu dyrannu hyd yma i gyllidebau penodol. Gwyddys bod galwadau ar y swm hwn sydd heb ei ddyrannu, ond nid oes modd mesur y rheini'n ddigon da hyd yma i neilltuo cyllideb benodol. Mae peth ansicrwydd yma ond mae'r ffaith bod y ffigwr net yn swm positif yn lliniaru rhywfaint ar y sefyllfa. Gostyngwyd y lliniariad hwn gan benderfyniad y Pwyllgor Gwaith i ostwng ei gynnydd arfaethedig yn y Dreth Gyngor.

3. DIGONOLRWYDD Y CRONFEYDD ARIANNOL WRTH GEFN

Dan adran 25 (1)(b) y Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, mae'n rhaid i mi gyflwyno adroddiad i'r Cyngor ar ddigonolrwydd yr arian wrth gefn. Yn ffurfiol mae hyn yn ymwneud ag arian wrth gefn ar gychwyn ac ar ddiwedd flwyddyn ariannol yn y gyllideb. Unwaith eto, mae Prif Weithredwr CIPFA wedi ein hatgoffa o hyn ac wedi dwyn sylw at y canllawiau proffesiynol ym Mwletin 77 y Panel Cyfrifeg Awdurdodau Lleol.

Sefydlwyd arian wrth gefn clustnodedig i ddelio gydag ymrwymiadau, cynlluniau a risgiau hysbys. Wrth asesu lefel yr arian wrth gefn, rydwyf wedi rhagdybio y bydd yr ymrwymiadau yn cael eu hanrhydeddu, ac y bydd gweithredu ar y cynlluniau os ydynt yn dal i fod gennym ac rwyf wedi rhagdybio hefyd y bydd y ddarpariaeth ar gyfer risg yn rhesymol o ystyried y maint a'r tebygolrwydd. Wrth asesu'r balansau cyffredinol, rhoddwyd sylw i risgiau ac i ansicrwydd nad oes darpariaeth ar eu cyfer yn yr arian wrth gefn clustnodedig nac yn y gyllideb wrth gefn.

Mae lefel yr arian wrth gefn yn cael ei hadolygu'n rheolaidd. Mae'r asesiad hwn yn dibynnu ar wybodaeth yn fy adroddiad i'r Pwyllgor Gwaith ar 23 Chwefror 2011, sy'n cymryd i ystyriaeth adroddiadau monitro cyllidebol y 3ydd Chwarter ar 2010-11.

Dywedodd Asesiad Corfforaethol Rhagarweiniol Swyddfa Archwilio Cymru a gynhaliwyd ym Medi 2010:-

"Mae lefel y cronfeydd ariannol wrth gefn heb eu dyrannu yn isel, ond nid yn beryglus o isel. Mae'r defnydd arfaethedig o gronfeydd wrth gefn yn 2009-10, setliadau ariannu is yn y dyfodol, a'r risgiau ariannol sy'n gysylltiedig â goblygiadau gwerthuso swyddi ar draws y Cyngor ac o ran gweithredu Cytundeb Statws Sengl yn gosod pwysau pellach ar y cronfeydd wrth gefn."

Yn fy adroddiad i'r Pwyllgor Gwaith, tra'n delio gyda chategorïau eraill o arian wrth gefn, cyfeiriais at:-

- Cronfeydd wrth gefn yr ysgolion ar 31 Mawrth 2010 a oedd yr uchaf yng Nghymru fel cyfanswm ac mewn termau cymharol;
- Ar 31 Mawrth 2008 (y flwyddyn ddiweddaraf y mae data cymharol ar ei chyfer), 'roedd yr arian wrth gefn clustnodedig, fel cyfanswm ac mewn termau cymharol, tua'r cyfartaledd ar gyfer Cymru ac 'roedd y balansau cyffredinol ymysg yr uchaf;
- Bod gwelliant a ragwelwyd ym mlwyddyn 2010-11, a'r ffaith y rhagwelwyd crafangu tanwariannau yn ôl i'r canol, yn arwain at welliant rhagamcanedig at £7.6 miliwn yn y balansau cyffredinol erbyn 31 Mawrth 2011.

Mae'r gwelliant a ragamcanwyd yn 2010-11 yn golygu bod y balansau cyffredinol yn uwch na'r lefel y byddwn yn ei hystyried fel "digonol" gan olygu y gallai'r Pwyllgor Gwaith ryddhau hyd at £2.5 miliwn i gyllido costau diswyddo. Yn wreiddiol, y bwriad oedd ad-dalu'r swm hwn o gyllidebau gwasanaethau dros bedair blynedd ond oherwydd bod y sefyllfa wedi gwella, mae modd yn awr gohirio'r ad-daliad cyntaf tan 2012-13. Gellir adolygu'r sefyllfa hon eto flwyddyn nesaf. Er bod disgwyl i'r strategaeth hon adael yr awdurdod gyda chronfeydd wrth gefn digonol erbyn diwedd 2011-12, mae perygl y bydd y sefyllfa'n dirywio ar ôl hynny os daw risgiau eraill i'r amlwg.

4. Y CÔD PWYLLOG A RHEOLI TRYSORLYS

Mae'r fframwaith deddfwriaethol a gyflwynwyd dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 yn gorfodi'r Cyngor i ystyried y Côd Pwyllog yng nghyswllt Cyllid Cyfalaf i Awdurdodau Lleol. Mae'r Pwyllgor Gwaith eisoes wedi rhoddi cadarnhad i hyn.

Gofynion pennaf y Côd Pwyllog yw bod awdurdodau yn ystyriol o fforddiadwyaeth a phwyll.

Fforddiadwyaeth
Mae cynigion cyllidebol y Pwyllgor Gwaith yn rhoddi sylw llawn i fforddiadwyaeth. Yn ddieithriad, mae'r gyllideb gyfalaf wedi ei chyllido gan gyfuniad o grantiau allanol, derbyniadau cyfalaf, cronfeydd refeniw a benthyca. Mae cyswllt hanfodol rhwng yr arian a ddisgwylir o grantiau ar y naill law a'r hyn sydd wedi ei gymeradwyo neu'n debygol o fewn rheswm ar y llaw arall; bydd rhai cynigion gwario yn cael eu cynnwys yn y gyllideb gyfalaf ond yn amodol ar dderbyn cadarnhad i'r grantiau; oni cheir cadarnhad i'r grantiau yna bydd y cynlluniau yn syrthio. Mae derbyniadau cyfalaf yn seiliedig ar werthiannau a wnaed neu sy'n cael eu gwneud; diystyriwyd symiau a ddisgwylir ond sydd heb eu cadarnhau eto fel rhai pendant, ac unrhyw warged neu ddiffyg yn cael ei gludo ymlaen i gyllidebau blynyddoedd y dyfodol. Mae cyllid refeniw yn ei le yn gyson gyda'r gyllideb refeniw.

Benthyca Digefnogaeth
Mae'r adroddiad Rheoli Trysorlys yn ymdrin â'r defnydd o fenthyca digefnogaeth. Bydd benthyca di-gefnogaeth o fewn y Cyfrif Refeniw Tai, ac yn gyson â'r cynllyn busnes Stoc Tai sydd wedi ei gymeradwyo, yn parhau, hefyd y defnydd amodol o fenthyca di-gefnogaeth gan Gronfa'r Cyngor i gefnogi cynlluniau gwario-i-arbed.

Mae'r strategaeth refeniw tymor canolig yn caniatau costau cyllido cyfalaf ar hyd at £2 miliwn y flwyddyn o fenthyca di-gefnogaeth ychwanegol o 2011-12 er mwyn gwneud iawn am golled cyfalaf LICC. Mae hwn yn gymorth i ddangos bod benthyca o'r fath yn fforddiadwy. Fodd bynnag, nid yw'r cynllun a chyllideb cyfalaf na'r polisiau Rheoli Trysorlys yn rhagdybio y bydd benthyca, ac ni ofynnir i'r Cyngor Sir ar hyn o bryd i awdurdodi'r benthyciad ychwanegol hwn. Dim ond pan fydd cynlluniau penodol ar gyfer gwariant cyfalaf sydd angen y benthyciad hwn fydd gofyn i'r Cyngor awdurdodi hwn.

Rheoli Trysorlys

Mae'r polisiau Rheoli Trysorlys eleni wedi ei cynnwys fel Atodiad i'r adroddiad hwn. Argymhellaf eu mabwysiadu.

5. PENDERFYNIAD Y CYNGOR

Mae penderfyniad drafft y Cyngor yn cynnwys yr holl faterion y mae'n rhaid cael penderfyniad arnynt ac yn codi o gynigion y Pwyllgor Gwaith a'r adroddiad hwn.

DAVID ELIS-WILLIAMS
CYFARWYDDWR CORFFORAETHOL (CYLLID) **25 CHWEFROR 2011**